

Jääturvallisuus

(liikunta, ympäristöoppi)

Turvallisen jäällä liikkumisen edellytys on, että tuntee jään ja jäällä kulkeamiseen liittyvät riskit sekä varustautuu oikein. Hyvästä uimataidosta on apua jäällä liikkujalle jään pettäessä tai autettaessa jäihin joutunutta. Jään riittävä kantavuus on ehdoton edellytys turvalliselle liikkumiselle. Jäällä liikuttaessa tulee aina edetä peräkkäin ja samoja jälkiä. Samalla on tärkeää säilyttää muutamien metrien turvaväli edellä liikkuvaan.

Kyky toimia kriisitilanteissa parantaa turvallisuutta. Veden varaan joutu- neen on toimittava ripeästi, mutta harkitusti. Aikaa on vähän, sillä kylmä vesi kangistaa nopeasti. Jäällä liikkuja on vastuussa myös muiden turval- lisuudesta. Jokaisen on hyvä kerrata pelastustaitoja ennen jäälle lähtöä sekä merkitä tekemänsä pilkkiavannot ja uintiavannot havumerkein.

► Tehtävä

Harjoitellaan ennakoimaan ja tunnistamaan vaaranpaikat jäällä liikkues- sa, tutustutaan tarvittaviin apuvälineisiin sekä harjoitellaan oikeaoppista pelastautumista jäistä kantavalle alustalle.

1. Kertaa aluksi yleisimmät vaaranpaikat jäällä liikkuesssa. (**Vesisankarit käsikirja** s.30)
2. Etsi oman lähivesistön kartasta vesistön vaaranpaikat sen jäätyessä. Merkitse vaaranpaikat raksilla tai värittämällä.
3. Mitä varusteita tulisi olla mukana jäällä liikkuesssa? Etsi tietoa miksi,

mihin ja miten eri tarvikkeita käytetään? Mitä muita varusteita saatat tarvita liikkuessasi jäällä?

4. Jään pettäessä on tiedettävä, kuinka tulee toimia päästäkseen turval- lisesti takaisin kantavalle alustalle. Tärkeintä on jaksaa vetää oman pai- nonsa verran jäälle tai jäätä pitkin oli sitten apuna naskalit tai sinulle heitetty köysi tai muu pelastusväline.
 - a. Harjoitelkaa aluksi itsensä vetämistä lattiaa pitkin köyden avulla (köysi kiinnitettynä puolapuihin). Tämän jälkeen harjoitelkaa ka- verille narun heittämistä ja kaverin vetoa lattiaa pitkin. Lakana tai pyyhe auttaa alustalla liukumista.
 - b. Miten pääset liikkumaan mahdollisimman suurena eli käytät mah- dollisimman laajaa pinta-alaa itsesi alla? Hauraan jään kohdalla jää kestää enemmän painon jakautuessa mahdollisimman tasaisesti laajalle alueelle.
 - c. Tehkää lopuksi koko salin mittainen ”pelastaudu jäistä maalle” - rata ja jakakaa kokonaismatka pituussuunnassa kolmeen tasai- seen alueeseen:
 1. liikutaan vatsamakuulla vain käsiä käyttäen.
 2. ryömitään mahdollisimman suurena kaikkia raajoja apuna käyttäen.
 3. kieritään.

Juostaan reunoja pitkin takaisin ja suoritetaan uudestaan. Suorittamalla radan viestinä, jää jokaiselle enemmän suori- tustilaa.

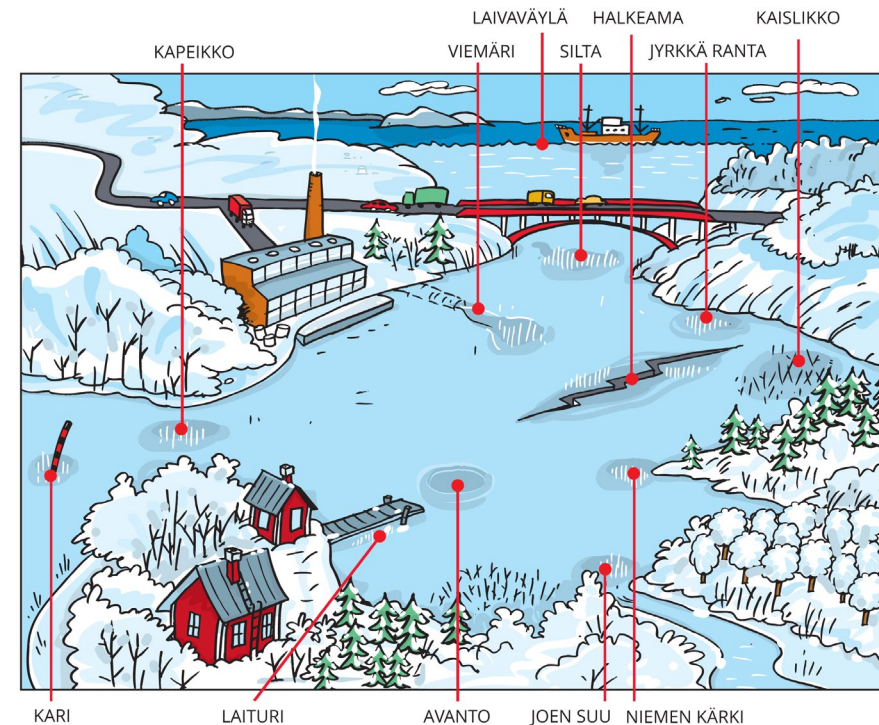

Jääturvallisuus

Esimerkkivastaukset

1. https://vesisankarit.fi/wp-content/uploads/2020/05/turvallises-ti_jaille_ja_jaan_muodostuminen.pdf

- **Joet, järvien kapeikot, karikat, niemenkärjet, jokien ja purojen suistot sekä äkkijyrkästi veteen putoavien rantapenkereiden vierustat** ovat vaarallisia paikkoja veden virtauksen vuoksi.
 - **Teollisuuslaitosten ja asutuskeskusten viemäreiden laskualueilla** jää on heikkoa lämpimän päästöveden ja virtauksen takia.
 - **Sillat, laiturit ja jäissä makaavat alukset** sitovat lämpöä ja synnyttävät virtauksia, jotka heikentävät jään niiden alla ja lähituntumassa.
 - **Vesistöjen syvänteiden** kohdalla jää voi olla ympäröivää jäätä heikompaa, koska niissä oleva suurempi vesimäärä jäähtyy hitaammin.
 - **Kaislat** tekevät jäästä hauraan.
 - **Laivaväylät ja kalastajien avannot** ovat vaaranpaikkoja. Halkeaman kohdalla jään kantavuus heikkenee. Niiden ja muiden rikkoutumien kohdalle kinostuvan lumen alla jää ohenee ja voi joskus jopa sulaa kokonaan.
2. Merkitse omaan karttaan vaaranpaikat raksilla/värittäen käyttäen apuna tehtävän yksi vastauksesta löytyvää kuvaa/listausta tai annettua linkkiä.
3. Vastaukset
- Ota kaveri aina mukaan jäälle lähtiessä ja kerro retkestä läheisillesi.
 - Pilli, jotta saat tarvittaessa hälytettyä apua. Pillin ääni kantautuu kauemmaksi kuin huuto ja puhaltaminen onnistuu, vaikka voimat eivät enää riitä huutamiseen.

Kuva: Suomen Uimaopetus- ja Hengenpelastusliitto

- Reppu, jossa on puhelin, ensiaputarvikkeet, varavaatteet sekä lisäenergiaa tiiviisti suljettuun muovipussiin pakattuna. Muovipussin avulla reppu kelluttaa pelastusliivin tapaan jäihin jouduttua. Pelastautumisen jälkeen, lisäjäähtymisen estämiseksi on vaihdettavissa kuivat vaatteet päälle. Naskalit kauaan, sillä ilman terävää esinettä itsensä vetäminen takaisin jäälle on erittäin haastavaa.

